

فهرست

- ۱۱ مقدمه
- ۱۵ اهمیت عزاداری
- ۱۸ قمه چیست؟ قمه زن کیست؟
- ۱۹ قمه زنی از منظر تاریخ

دلایل قمه زنان

- ۲۵ ۱. افسانه سر به محل کوبیدن
- ۳۱ ۲. آیا قمه زنی نوعی عزاداری است!
- ۴۹ ۳. آیا قمه زنی همدردی با امام حسین علیه السلام است!
- ۵۲ ۴. احیای امر مذهب
- ۵۷ ۵. استدلال به فرازی از زیارت ناحیه مقدسه
- ۵۹ ادعاهای نامشروع

دلایل حرمت قمه زنی

- ۶۱ ۱. بدعت بودن قمه زنی
- ۶۵ ۲. وهن و تضعیف مذهب

- ۶۹ نماز نخوانند اما قمه بزنند!
- ۷۰ ۳. تبعات بهداشتی و روانی قمه‌زنی
- ۷۰ ❖ عوارض بهداشتی قمه‌زنی
- ۷۲ ❖ اثرات زیان‌بار اصابت قمه بر مغز
- ۷۳ ❖ تاثیر قمه‌زنی بر کودکان
- ۷۴ آسانی شریعت
- ۷۸ هدف توجیه‌گر وسیله نیست
- سابقه حرمت قمه‌زنی
- ۷۹ فتاوی بزرگان حوزه علمیه بر حرمت قمه‌زنی
- ۸۳ مخالفت آیت الله سید محسن امین (ره) با قمه‌زنی
- ۸۵ تبلیغات گسترده عوام بر علیه علامه سید محسن امین (ره)
- ۸۶ فتوای آیت الله العظمی سید ابوالحسن اصفهانی (ره) بر حرمت قمه‌زنی
- ۸۸ حمایت مرجعیت نجف از سید محسن امین (ره)
- ۹۲ فتوای شیخ عبدالکریم حائری یزدی (ره) بر حرمت تیغ‌زنی
- ۹۳ تلاش‌های آیت الله بروجردی (ره) در اصلاح مجالس عزاداری

پاسخ به بعضی شبهات در مورد حرمت قمه زنی

- ۱۰۱ - تعیین موضوع شأن فقیه نیست
- ۱۰۳ - جایز بودن قمه زنی در گذشته
- ۱۱۳ - مسخره نمودن موجب حرمت اعمال نمی شود
- ۱۱۷ - خواب ها و مکاشفات
- ۱۲۲ - قمه زنی نوعی حجامت سر است!
- ۱۲۵ - قمه زنی از شعائر الهی است!
- ۱۲۶ - قلوبهم معک و سیوفهم علیک
- ۱۲۸ - نقشه سیا در رابطه با فرهنگ عاشورا
- ۱۳۱ - کفن هائی برای زنده ها

سخنان چند تن از بزرگان حوزه علمیه پیرامون قمه زنی

- ۱۳۳ فتوای تاریخی زعیم حوزه علمیه آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی
- ۱۳۴ بیانات دانشمند پرآوازه شیعی سید محسن امین در مورد قمه زنی
- ۱۳۷ سخنان علامه شیخ محمد جواد مغنیه
- ۱۳۹ نظر مؤلف کتاب کبریت احمر در مورد قمه زنی
- ۱۴۰ سخنان شهید آیت الله سید عبدالکریم هاشمی نژاد

- ۱۴۵ نظر علامه شهید مطهری در مورد قمه‌زنی
- ۱۴۶ سخنان مرحوم حاج مهدی سراج انصاری در مورد قمه‌زنی
- ۱۴۸ سخنان شهید آیت الله سید محمد باقر حکیم
- ۱۵۲ بیانیه علمای شیعه عربستان در پرهیز از قمه‌زنی
- ۱۵۷ درخواست روشنفکران عراقی از آیت الله سیستانی

نظر مراجع تقلید درباره قمه‌زنی

- ۱۶۱ امام خمینی
- ۱۶۲ آیت الله العظمی خونی
- ۱۶۳ حضرت آیت الله العظمی شیخ محمد حسین کاشف الغطا.
- ۱۶۷ آیت الله العظمی سید محسن حکیم
- ۱۶۸ حضرت آیت الله العظمی شهید محمد باقر صدر
- ۱۶۹ آیت الله العظمی اراکی
- ۱۷۰ آیت الله العظمی خامنه‌ای
- ۱۷۱ آیت الله العظمی نوری همدانی
- ۱۷۳ آیت الله العظمی تبریزی
- ۱۷۵ آیت الله العظمی فاضل لنکرانی
- ۱۷۷ آیت الله العظمی مظاهری

مقدمه

جنبش کربلا به عنوان یک نهضت مقدس مذهبی و یک حرکت سیاسی از نوع انقلابی آن پایدارترین جنبش سیاسی مذهبی، در فرهنگ سیاسی شیعه است. این جنبش، حرکتی بود در جهت احیای ارزش‌های دین و ستیز با فساد، ستم، بدعت و خیانت. چنین بود که سرلوحه حرکت‌ها و سرمشق جنبش‌های بسیار قرار گرفت و امام حسین علیه السلام اسوه‌ای ماندگار گردید. نقش این قیام از آغاز در ماندگاری مکتب حیات بخش اسلام و پاسداری از کیان ارزش‌های دینی به گونه‌ای بوده که گفته‌اند: الاسلام محمدی الحدوث حسینی البقاء.^۱

اما این رویداد بزرگ، از یک سوی به خاطر عشق ژرف و کران ناپیدایی که شیعیان به آفریننده حماسه آن دارند و از دیگر سوی به خاطر کینه و دشمنی امویان و هواداران و پیروان آنان که در درازای تاریخ با این حماسه انسان‌ساز و ستم‌سوز داشته و دارند بیش از هر رویدادی گرفتار گردهادهای سهمگین خرافه و تحریف بوده و هست. متأسفانه از آغاز دست‌هایی در کار بودند که می‌خواستند امام را از الگوشدن برکنار بدارند و به مسلمانان چنین بیاوراند کاری را که امام انجام داد و حرکتی را که او بنیان گذارد شخصی

۱. علامه امینی، *التدیر*، ج ۲، ص ۲۴۶؛ شیخ جعفر سبحانی، *أضواء علی عقاید الشیعه*

۱۲/ قمه‌زنی سنت یا بدعت؟

بود و ویژه او و شماری از باران و خویشان؛ از این روی نمی‌توان و نباید آن را الگویی برای همه کسان و در همه زمان‌ها قرار داد.

خوشبختانه عالمان آگاه پس از رویداد عاشورا چه در زمان حضور و چه در زمان غیبت در برابر فتنه بزرگ تحریف چهره عاشورا و عاشوراییان ایستادند. اینان در طول تاریخ پر فراز و نشیب اسلام با کسانی که بر آن بودند تا هدف امام حسین علیه السلام را وارونه جلوه داده و از این راه به هدف‌های شیطانی خود دست یابند به رویارویی جدی برخاستند.

عالمان آگاه متعهد و راستین با سرمشق از امامان و اسوه قرار دادن آنان علیه گردباد بنیان برافکن تحریف‌گری و بدعت‌گذاری که از سوی دربارهای ستم و حاکمان زر و زور بر شاخ‌ها دمیده می‌شد و با تلاش عالمان درباری آذین بندی می‌گردید قد برافراشتند و با خطابه‌ها و نوشته‌های خود به شرح جز، جز، برنامه‌ها و هدف‌های امام حسین علیه السلام پرداختند و نگذاشتند جامعه، به ویژه جامعه شیعی در باتلاق این سیاهی فرو رود و با کنار گذاشتن مشعل هدایتی چون حسین علیه السلام در کنام ذلت گرفتار آید.

اگر نبود حرکت روشن‌گرانه آنان در درازای تاریخ اسلام اکنون با آن موج لجن پراکنی علیه زیبایی‌ها و قداست امام حسین علیه السلام عاشورا مانند هزاران هزار پدیده و رویداد تاریخی در گرد و غبار گذشت زمان گم شده بود. اینجاست که پیامبر اسلام، صلی الله علیه و آله، می‌فرمایند:

قمه‌زنی سنت یا بدعت؟ ۱۳/۰

يحمل هذا الدين في كل قرن عدول ينفون عنه تأويل المبطلين
وتحريف الغالين وانتحال الجاهلين كما ينفي الكيثرُ خُبث
الحديد؛

«در هر قرنی کسان عادلّی به پاسداری از دین بر می‌خیزند و تأویل
باطل گرایان و تحریف غلوکنندگان و دروغ نادانان را از دین
می‌زدایند؛ همان‌گونه که دم آهنگر مواد زائد آهن را از بین
می‌برد.»^۱

یکی از این بدعت‌ها و تحریف‌ها که متأسفانه در چند سال اخیر دست‌هایی
آگاهانه یا غیرآگاهانه به ترویج آن می‌پردازد بدعت قمه‌زنی است. قمه‌زنی،
نه تنها با روح و تعالیم اسلامی رابطه‌ای ندارد؛ بلکه در تقابلی آشکار با آنها
بوده و همین بُعد آن از واقعیت‌های دینی است که سبب شده بیشترین نقش در
تخریب چهره تشیع داشته باشد. خوشبختانه رهبر فقیه و روشنگر انقلاب
اسلامی، حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای به عنوان پیش تاز مبارزه با
این گونه بدعت‌ها فرمایشات روشن‌گرانه‌ای را در سال ۱۳۷۳ درباره‌ی خطر
قمه‌زنی و آثار سوء آن بیان نمودند، که توانست پرده‌های جهل و خرافه را
کنار زده و ماهیت این اعمال موهن را نمایان سازد.

۱. شیخ حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۲۷، ص ۱۵۱ و علامه مجلسی، بحار الأنوار، ج ۲، ص ۹۲

۱۴/ قمه‌زنی سنت یا بدعت؟

البته همان‌گونه که ایشان نیز پیش بینی نموده بودند عده‌ای که به این مسائل دل‌بسته بودند، در مقابل این حرکت مصلحانه موضع‌گیری نموده و با متهم ساختن مخالفان قمه‌زنی به مخالفت با نهضت حسینی، به تحریک احساسات توده عوام ناآگاه پرداختند. و با همین نیرنگ قمه‌زنی را که به طور معمول در صبح روز عاشورا انجام می‌گردید به روزهای دیگر نیز کشانیده و حتی در اربعین سیدالشهداء علیه السلام و یا شهادت امام علی علیه السلام هم به قمه‌زنی می‌پردازند. به همین سبب در این نوشتار قصد آن داریم تا با نقد و بررسی دلائل قمه‌زنان و همچنین تبیین دلائل حرمت قمه‌زنی، پرده از چهره این بدعت برداشته و راه را بر حق‌جویان روشن و حجت را بدعت‌گزاران تمام نمائیم و گامی هرچند کوچک در جهت اصلاح مجالس عزاداری برداشته باشیم.

حوزه علمیه اصفهان

مهدی مسائلی

شب تاسوعای حسینی سال ۱۴۲۷ قمری